

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563

ประเด็นที่ สุขภาพกลุ่มวัย

หัวข้อ อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

จังหวัดปราจีนบุรี เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1/2563

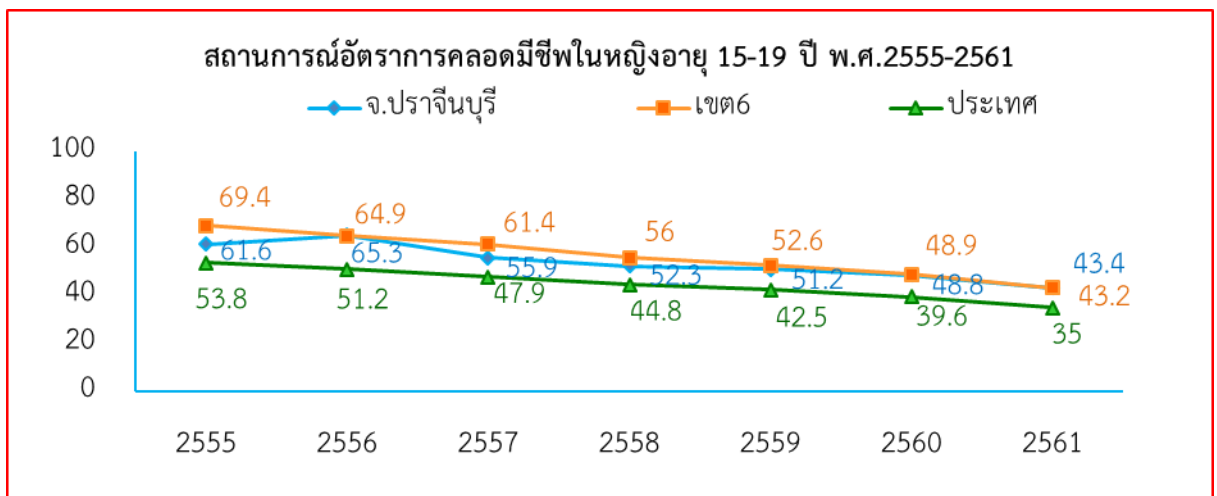
1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

2.1 สถานการณ์

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่ปี 2555 พบอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี มีแนวโน้มลดลงจากอัตรา 61.6 เป็น 43.4 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคนในปี 2561 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2562) และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 (เป้าหมายไม่เกิน 34 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) พบอัตรา 1.74 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน พบสูงสุดที่อำเภอศรีมโหสถ (อัตรา 3.85 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) และต่ำสุดที่อำเภอประจันตคาม (อัตรา 0 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน) (HDC, ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2562)

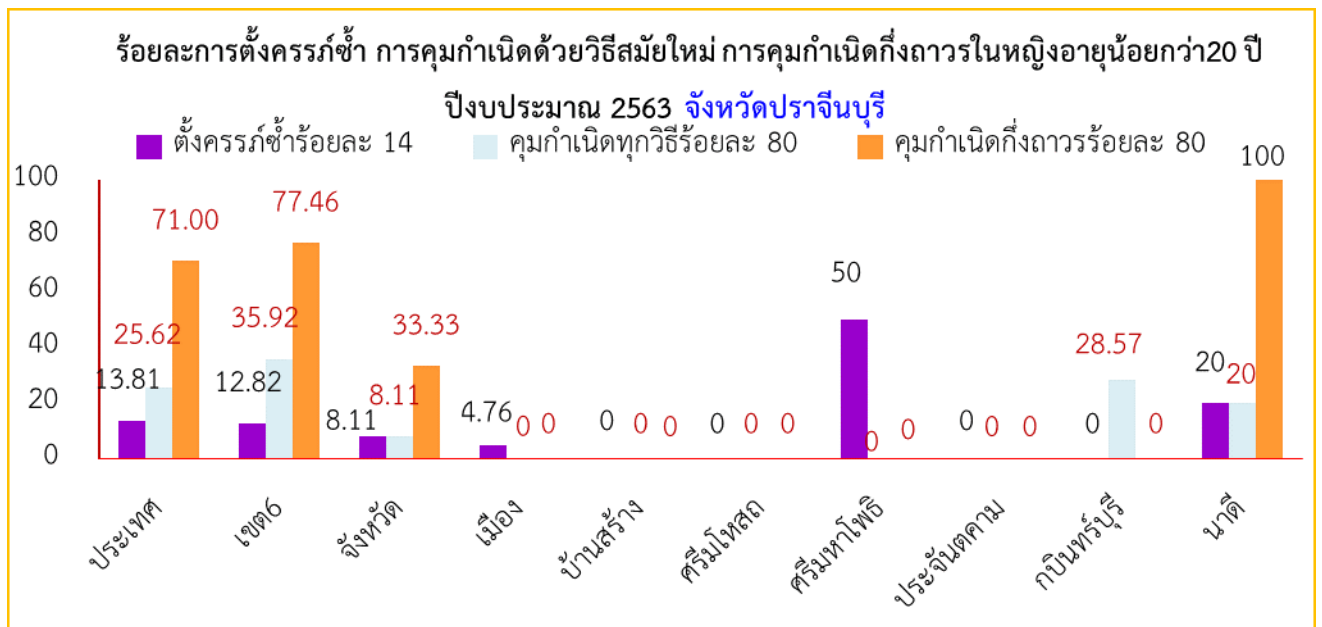
การตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 14) ตั้งแต่ปี 2556 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.67 เป็นร้อยละ 17.22 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 พบร้อยละ 8.11 ซึ่งไม่เกินเป้าหมาย โดยพบ 2 อำเภอที่สูงเกินเป้าหมาย คือ อำเภอศรีมหาโพธิ (ร้อยละ 50) และอำเภอนาดี (ร้อยละ 20) (HDC, ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2562)

หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง (เป้าหมาย > ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2556 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 8.65 เป็นร้อยละ 28.33

ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 8.11 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมาย โดยพบว่าต่ำกว่าเป้าหมายทุกอำเภอ (HDC, ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2562)

ส่วนการได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย) (เป้าหมาย>ร้อยละ 80) ตั้งแต่ปี 2556 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.76 เป็นร้อยละ 56.86 ในปี 2562 และปีงบประมาณ 2563 ไตรมาสที่ 1 ร้อยละ 33.33 โดยพบ 1 อำเภอที่สูงกว่าเป้าหมาย คือ อำเภอนาดี (ร้อยละ 100) (HDC, ณ วันที่ 9 ธันวาคม 2562)

จากการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นที่ผ่านมาของจังหวัดปราจีนบุรี พบว่าอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปีมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับเขตสุขภาพที่ 6 และประเทศ ส่วนการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีมีแนวโน้มสูงขึ้นแปรผกผันตามมาตรการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำคือการคุมกำเนิด ซึ่งมุ่งเน้นการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร ยังต่ำกว่าเป้าหมายค่อนข้างมาก

2.2 ข้อมูลผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจังหวัดปราจีนบุรี

ปีงบประมาณ 2563 (เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2562)

ลำดับ	ตัวชี้วัด	รายการข้อมูล	เมือง	บ้านสร้าง	ศรีมโหสถ	ศรีมหาโพธิ	ประจันตคาม	กบินทร์บุรี	นาดี	ภาพรวมจังหวัด	เขต	ประเทศ
1.	อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ15-19 ปี ต่อประชากร หญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน	เป้าหมาย	2,652	698	519	2,134	1,406	4,376	1,470	13,255	160,934	1,583,344
		ผลงาน	4	1	2	7	0	6	3	23	332	3,456
		อัตรา	1.51	1.43	3.85	3.28	0.00	1.37	2.04	1.74	2.06	2.18
2.	การตั้งครรภ์ซ้ำ ในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	เป้าหมาย	21	0	1	2	1	7	5	37	593	5,250
		ผลงาน	1	0	0	1	0	0	1	3	76	725
		ร้อยละ	4.76	0.00	0.00	50.00	0.00	0.00	20.00	8.11	12.82	13.81
3.	ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้รับบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Methods) หลังคลอดหรือหลังแท้ง	เป้าหมาย	21	0	1	2	1	7	5	37	593	5,250
		ผลงาน	0	0	0	0	0	2	1	3	213	1,345
		ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	28.57	20.00	8.11	35.92	25.62
4.	ร้อยละของหญิงไทยอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอดหรือหลังแท้ง ที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด/ห่วงอนามัย)	เป้าหมาย	0	0	0	0	0	2	1	3	213	1,345
		ผลงาน	0	0	0	0	0	0	1	1	165	955
		ร้อยละ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33.33	77.46	71.00

แหล่งข้อมูล : HDC ณ วันที่ 09 ธันวาคม 2562

2.3 ปัญหา กิจกรรมการแก้ไขปัญหา และผลการดำเนินงาน

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. การขับเคลื่อนพรบ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 เป็นเชิงนโยบายในระดับจังหวัดไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย คือวัยรุ่น	1.1 ประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัด ครั้งที่ 1 ในวันที่ 17 มกราคม 2563	1.1 โดยการประชุมในปีที่ผ่านมา มีการรายงานสถานการณ์ของจังหวัด และรายงานการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ และติดตามแผนปฏิบัติการของคณะอนุกรรมการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ตามบทบาทในพ.ร.บ.ฯ และปี 2563 อยู่ระหว่างเตรียมการจัดประชุม

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
<p>2. ข้อมูลผลการดำเนินการใน HDC ไม่ครบถ้วนและทันสมัย</p>	<p>1.2 การประเมินรับรองมาตรฐานบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น YFHS เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงบริการของวัยรุ่น และประเมินรับรองมาตรฐานอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของพื้นที่ ซึ่งในปี 2563 มีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินรับรองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p> <p>2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการใช้โปรแกรม HDC ระดับเขตสุขภาพที่ 6 โดยวิทยากรจากศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารกระทรวงสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่ เช่น เทคนิคการบันทึกข้อมูล Type Area ของประชากร ฯลฯ</p> <p>2.2 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาฐานข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้งในวัยรุ่นเขตสุขภาพที่ 6 เพื่อเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงาน และนำเสนอผลการเฝ้าระวังในการประชุมคณะอนุกรรมการฯ</p>	<p>1.2 ศูนย์อนามัยที่ 6 จะจัดประชุมพัฒนาทีมประเมินรับรองระดับจังหวัดในเดือนมกราคม 2563 และวางแผนประเมินรับรองซ้ำของจังหวัดปราจีนบุรีตามความพร้อมของพื้นที่ต่อไป</p> <p>2.1 ศูนย์อนามัยที่ 6 ดำเนินการจัดประชุมโดยเชิญผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศและบันทึกข้อมูลเข้าร่วมประชุม เมื่อวันที่ 19 – 21 พ.ย. 2562</p> <p>2.2 ศูนย์อนามัยที่ 6 ร่วมกับจังหวัดปราจีนบุรีในการพัฒนาฐานข้อมูลเฝ้าระวังการตั้งครรภ์และการแท้งในวัยรุ่น โดยเก็บข้อมูลใน Google Form และดึงข้อมูลจาก 43 แห่ง โดยดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในเดือนพฤศจิกายน 2562 และดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 – กันยายน 2563</p>
<p>3. การคุมกำเนิดทุกวิธี และวิธีกึ่งถาวรของวัยรุ่นค่อนข้างน้อย</p>	<p>3.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพในการฝังยาคุมกำเนิดและให้คำปรึกษา เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการคุมกำเนิดในรพ.สต.ที่มีความพร้อมในการจัดบริการ ซึ่งศูนย์อนามัยที่ 6 ได้ประสานสอบถามความต้องการในการอบรม และข้อมูลความต้องการสนับสนุนจากศูนย์อนามัยที่ 6 ในการประชุมถอดบทเรียนพยาบาลที่ให้บริการฝังยาคุมกำเนิดในปีงบประมาณ 2562</p>	<p>3.1 ศูนย์อนามัยที่ 6 วางแผนการจัดเตรียมการประชุมในเดือนกุมภาพันธ์ 2563 โดยใช้หลักสูตรของกรมอนามัย และขอหน่วยคะแนน CNEU จากสภาการพยาบาล</p>

3. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

4.1 สำหรับพื้นที่

4.1.1 เร่งรัด ติดตามการเฝ้าระวังการตั้งครุฑซ้ำด้วยการคุมกำเนิดและมุ่งเน้นการคุมกำเนิดกึ่งถาวร

4.1.2 การขับเคลื่อนพ.ร.บ.และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นสู่ระดับพื้นที่ ผ่านคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอหรือคณะกรรมการอำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามพ.ร.บ.ฯ

4.2 สำหรับส่วนกลาง

4.2.1 การสนับสนุนข้อมูล/สื่อที่ทันสมัยในการดำเนินการของพื้นที่

4.2.2 การขับเคลื่อนพ.ร.บ.และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครุฑในวัยรุ่นระดับประเทศสู่ระดับเขตสุขภาพ

ผู้รายงาน : นางสาวอุษริภักดิ์ พรหมมินทร์

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

วัน/เดือน/ปี : 23 ธันวาคม 2562

E-mail : Phuri.po9@gmail.com

ผู้ตรวจรายงาน : นางยุพา ชัยเพ็ชร

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

วัน/เดือน/ปี : 23 ธันวาคม 2562

โทร : 094 4794115

E-mail : yupha_dang@hotmail.com